

I. CHRZEST ŚWIĘTY: "Imię / ja ciebie chrzczę w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego"

Historia Chrztu Świętego: Na początku działalności Kościoła przy przyjmowaniu na członków wyznawców religii monoteistycznej (Żydów, prozelitów) liturgia chrzcielna ograniczała się do sakramentalnego obrzędu obmycia w imię Trójcy Świętej, którego dokonywano po wyznaniu przez kandydata wiary w Chrystusa („Ci, którzy przyjęli jego naukę, zostali ochrzczeni. I przyłączyło się owego dnia około trzech tysięcy dusz”. Dz 2,41); **chrzczono przez zanurzenie w wodzie** (przy źródle, w rzece, stawie, jeziorze), a w przypadku jej braku przez 3-krotne polanie głowy z równoczesnym wypowiedzeniem formuły "w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego" (Didache 7,3), niekiedy poszerzonej (Justyn, 61-65).

Kościół od początku przy chrzcie w imię Trójcy Świętej używał słów z Mt 28,19: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego”. „Didache” 7,1 z końca I w. pouczało: „A zaś co do chrztu. W ten

chrzcić sposób: wszystko to wymawiajcie i chrzcić: W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”. Tertulian (ur. 155) pisał: „Ustanowiono bowiem prawo chrztu i określono jego formę: (...) chrzcząc je w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego” („O chrzcie” 13). Patrz też „Apologia” I:61,3 - Justyn Męczennik (ur. 100); „Wykład Nauki Apostolskiej” 3 - Ireneusz (ur. 130-140); „Przeciw Prakseaszowi” 26:9 (patrz pkt 36.2.8) - Tertulian (ur. 155); *List 73* - Cyprian (zm. 258).

W miarę rozszerzania się chrześcijaństwa zaczęto stopniowo do chrztu dodawać liczne obrzędy, związane z okresem próby (w II w. trwał on ok. 3 lat), mające na celu uformowanie w przyjmujących chrzest święty odpowiednich postaw moralnych oraz zobrazowanie jego skutków; zgłaszających się poddawano egzaminowi, wysłuchiowano opinii poręczyteli i zaliczano do kandydatów na chrześcijan (katechumen), a potem wprowadzano w podstawowe prawdy wiary chrześcijańskiej; krótko przed Wielkanocą powtórnie badano ich kwalifikacje moralne;

przyjęci do chrztu kąpielą w **Wielki Czwartek** rozpoczynali przygotowanie bezpośrednie;

w **Wielki Piątek** surowo pościli,

a **podczas Wielkiej Nocy** czuwali, słuchając czytań i pouczeń;

nad ranem wyrzekali się złego ducha; wstępowali do wody po namaszczeniu olejem katechumenów i odp. na 3 pytania dotyczące wiary w poszczególne osoby Trójcy Świętej;

po każdorazowej odpowiedzi "wierzę" zanurzano ich lub polewano wodą ich głowy; chrzczono w naczyniu lub basenie napełnionym wodą, uprzednio poświęconą, by w ten sposób nadać jej świętość wody bieżącej; po wyjściu z wody namaszczano neofitów po raz drugi,

po czym **bp udzielał im Sakramentu Bierzmowania**;

następnie **dopuszczano ich do udziału we Mszy Świętej**;

w Egipcie, Afryce i Rzymie obrzęd kończyła ceremonia spożywania przez neofitów mleka zmieszanego z miodem (por. Wyjścia 3,8.17; 33,3; 1 P 2,2-3), która w obrzędzie rzym. przetrwała do VI w. Kiedy po Edykcji mediolańskiej (313) chrześcijaństwo stało się religią państwową, rozbudowano obrzęd przyjmowania kandydatów do chrztu.; przyjętym kandydatom do chrztu kapłan (lub diakon) kreślił na czole znak Krzyża i odprawiał egzorcyzm, po czym nałożywszy na nich ręce odmawiał modlitwę i podawał szczyptę soli (zwyczaj rzym., praktykowany z okazji urodzin); wzbogacono też o liczne obrzędy bezpośrednie przygotowanie do chrztu (poprzedzone 2-3-letnim okresem katechizacji), rozciągając je na cały okres wielkiego postu; rozpoczynano je obrzędem wpisania imion katechumenów na oficjalną listę gminy (por. Augustyn, SERMO 132, 1; PL 38,755) oraz odprawieniem wielu egzorcyzmów; na ok. 2 tygodnie przed Wielkanocą bp w obecności gminy przekazywał katechumenom zbiór głównych prawd wiary, a tydzień później - tekst Modlitwy Pańskiej; podtrzymano zwyczaj obowiązkowej kąpeli w Wielki Czwartek oraz postu w Wielki Piątek; wzbogacono o nowe obrzędy liturgia Wielkanocy, w ramach której udzielano chrztu, zaczynała się od wyznania wiary katechumenów przed gminą, po czym przechodzili oni do baptysterium; rozszerzono też formułę sakramentalną, na którą składały się pytania i odpowiedzi z zakresu całego Apostolskiego składu wiary; po chrzcie neofitów namaszczano i przyodziewano w białe szaty, po czym udzielano bierzmowania; włączeni w ten sposób do społeczności Kościoła po raz pierwszy, brali pełny udział we Mszy Świętej. W miarę masowego napływu kandydatów obrzędy chrzcielne odprawiano w okresie wielkiego postu (najczęściej w niedziele) i nazywano je skrutyniami (np. od IV w. do poł. VI w. w Rzymie odprawiano 3 skrutynia w 3, 4 i 5 niedzielę, a także w dni powszednie; gdzie indziej znano 7 skrutyniów); w Rzymie w IV w. udzielano chrztu w Wielkanoc i w uroczystość Zesłania Ducha Świętego;

poza Rzymem zaś także w uroczystość Epifanii (na Wschodzie, a potem w Hiszpanii, na Sycylii, w Irlandii, Galii), Boże Narodzenie (Hiszpania, Galia), święta apostołów i męczenników (Hiszpania), Jana Chrzciciela (Galia); w przypadku choroby chrzczono bezzwłocznie.

Obchodzono również rocznicę chrztu, przeważnie w poniedziałek po Niedzieli Przewodniej.

Od IX w. upraszczano obrzędy poprzedzające chrzest i odprawiano je w dniu chrztu przed obrzędem sakramentalnym; ze względu na wielką śmiertelność noworodków zaczęto postulować coraz wcześniejszy termin chrztu, skracając stopniowo okres od narodzin do chrztu do 20, 15, 8, 3 dni (w XIX w. często chrzczono w dniu urodzenia); w wyniku tej praktyki zanikł zwyczaj udzielania chrztu w Wielkanoc; ślady tego zwyczaju zachowały się jedynie w kościołach katedralnych, gdzie dla podtrzymania tradycji i zaznaczenia łączności chrztu ze Zmartwychwstaniem Chrystusa udzielano go dzieciom urodzonym krótko przed tym świętem. Dzieci chrzczono przez całkowite zanurzenie (np. w Polsce jeszcze w XVI w.); w przypadku dorosłych zaś, obok formy chrztu przez zanurzenie całkowite (tak np. chrzczono Pomorzan, Litwinów i Żmudzinów), stosowano także formę przez 3-krotne polanie głowy (zwłaszcza gdy udzielano chrztu w kościołach, np. chrzest Władysława Jagiełły 1386 w katedrze krakowskiej) lub łączono zanurzenie częściowe (do kolan lub bioder) z polaniem głowy (scena na Drzwiach gnieźnieńskich). Po chrzcie neofici (dorośli i niemowlęta) przyjmowali Komunię; z chwilą, gdy Sobór LATERANEŃSKI IV (1215) ustalił granicę rozeznania na ok. 7 rok życia, zaniechano tej praktyki w odniesieniu do dzieci (I komunie w wieku niemowlęcym przyjęła jednak np. bł. Kinga, ur. 1234). Rytuał chrztu, zmierzający do coraz większego uproszczenia i scalenia obrzędów związanych z kolejnymi stopniami katechumenatu, a także wyłączenia Bierzmowania i Eucharystii z obrzędu inicjacyjnego, ujednolicono w POTRYDENCKIM Rytuale rzymskim z 1614, w którym zamieszczono 2 odrębne rytmy chrztu (dorosłych i dzieci); ryt chrztu dzieci był nadal skróconym rytmem chrztu dorosłych (np. pytania kierowane do niemowląt, wyrzeczenie się szatana i wyznanie wiary); pierwszeństwo dano obmyciu przez polanie (3-krotne), zachowując możliwość chrztu przez zanurzenie; przyjęto też krótką (raz wypowiedaną) formułę TRYNITARNĄ" N.N., ja ciebie chrzczę w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego"; dorosłym udzielano po chrzcie Komunii, a także Bierzmowania, jeśli chrzcili bp. Reformy rytu chrztu dokonano dopiero na Soborze Wat. II. Odnowiona liturgia chrztu zaczyna się obrzędem przyjęcia; rodzice lub chrzestni proszą o chrzest dla dziecka (charakter egzystencjalny rytu); wyrazem zgody Kościoła na jego udzielenie jest znak krzyża, kreślony na czole dziecka przez celebransa i rodziców; w celu ożywienia wiary całej wspólnoty (głównie rodziców i chrzestnych), gdyż w jej wierze udziela się chrztu dziecku, potem następuje liturgia słowa Bożego, na którą składa się 1 lub kilka czytań Pisma św., przedzielonych śpiewem responsorialnym, homilia, Modlitwa powszechna oraz egzorcyzm przygotowujący do namaszczenia olejem katechumenów (obrzęd ten może być pominięty; w Polsce nie został wprowadzony) lub do nałożenia rąk; celem przygotowania rodziców i chrzestnych, przyjmujących na siebie zobowiązania wypływające z chrztu dziecka, do bezpośredniego w nim udziału. Celebrans przez uroczystą modlitwę, wzywając Boga i przypominając jego plan zbawienia, święci wodę lub (w okresie wielkanocnym) wspomina o poświęceniu wody chrzcielnej, po czym rodzice i chrzestni wobec całej wspólnoty wyrzekają się szatana i składają wyznanie wiary; chrzest dokonuje się przez obmycie wodą, które zgodnie z miejscowym zwyczajem może mieć formę zanurzenia lub polania, przy równoczesnym wezwaniu Trójcy Świętej; dopełnieniem obrzędu sakramentalnego obmycia jest namaszczenie krzyżmem, wyrażające jedność ochrzczonego z Chrystusem Kapłanem, Prorokiem i Królem, oraz obrzędy włożenia białej szaty, wręczenia zapalanej świecy (przechowywanej jako pamiątki chrztu). Liturgia chrztu kończy się procesją do prezbiterium (jeżeli chrzcielnica znajduje się w prezbiterium, rodzice z dziećmi ustawiają się dookoła ołtarza), gdzie po przemówieniu celebransa wszyscy odmawiają Modlitwę Pańską, a następnie otrzymują błogosławieństwo (III 4); zebranie się wokół ołtarza jest zapowiedzią dopełnienia inicjacji chrześc. przez Bierzmowanie i udział w Eucharystii oraz makiem wcielenia do społeczności przeznaczonej

do kultu. Wprowadzono też nowy ryt chrztu dla terenów misyjnych (udzielanego najczęściej przez katechistów); dotychczasowe zaś ceremonie uzupełniające tzw. chrztu z wody, udzielany w niebezpieczeństwie śmierci (najczęściej przez świeckich), zastąpiono obrzędami wyraźnie wskazującymi na równorzędność co do skutków takiego chrztu z pełnym obrzędem inicjacji. Dzieciom w wieku szkolnym oraz dorosłym, po przywróceniu katechumenatu (KL 64), udziela się chrztu w ramach liturgii inicjacji (II). Wśród tekstów liturgii chrztu, która jest sprawowaniem tajemnicy paschalnej (OBP, Wstęp. Wtajemniczenie chrześcijańskie 6), przede wszystkim dialogi, aklamacje, modlitwa powszechna oraz psalmy przewidziano jako śpiewy (OBP, Wstęp. Wtajemniczenie chrześcijańskie 33); ponadto postuluje się stosowanie podczas liturgii chrztu takich form śpiewu, jak hymny oraz pieśni (np. pieśni wielkanocne). Wraz z wprowadzeniem praktyki chrztu dzieci przyjęł się zwyczaj nadawania przy tej okazji imienia; w Polsce do imienia słowo dodawano chrzesc., od XV w. kilka, co od XVIII w. stało się niemal powszechnym zwyczajem; dla podkreślenia przynależności do wspólnoty zbawionych wybiera się imię patrona Świętego. / Encyklopedia KUL-u /

Na przełomie 996 i 997 r. przybył do Gniezna biskup praski Wojciech. Książę pomógł mu w przygotowaniu wyprawy misyjnej do pogańskich plemion Prusów i zaczął nawracać tamtejszą ludność na chrześcijaństwo. Wkrótce jednak złamał miejscowe obyczaje, za co został pojmany i zabity przez pogańców. Ciało Wojciecha było dla władcy Polski tak cenne, że zgodził się wykupić je od Prusów, a za szczątki zapłacił tyle, ile ważyły zwłoki męczennika.

<http://blogpowtorzeniowy.blogspot.com/2015/12/egzamin-y-probne-historia.html>

1

2

3

4

Tu chrzest

Mieszka I

<http://www.poznan.pl/mim/trakt/chrzest-mieszka-i-dobra-wola-czy-konieczny-warunek.p,14030,21987.html>

[Baptysterium](#) we Florencji

Baptysterium we Florencji – a poniżej **panorama**:

<http://panoramy.zbooy.pl/360/show.html?max=1&p=florencja-baptysterium-wnetrze&lang=p>

Chrzcielnica w Lie'ge

[Chrzcielnica](#) w Legnicy

Najstarszy opis chrztu na ziemiach polskich zawiera Żywot Świętego Ottona, Apostoła Pomorza /1139r./, spisany przez HERBORDA. Opisany jest tam chrzest ... czytaj poniżej:

a także jedna ze scen z chrzcielnicy Legnickiej z XIII wieku:

↑ **Pyrzycy:** W jaki sposób Otton realizował swoją misję? Kronikarze opisując wydarzenia w Pyrzycach ukazują swoistą metodologię misyjną, być może zresztą stosowaną wszędzie tam na terenach słowiańskich, gdzie nie uciekano się do przemocy. Po przyjeździe do nowej miejscowości starał się Otton najpierw o stworzenie dogodnych warunków do nauczania. Zależało mu na aprobacie lokalnych władz (wiecu, starszyny), jak i na dobrej atmosferze. Podobno gdy ekspedycja docierała do Pyrzyc, zza wałów słychać było odgłosy libacji związanej z jarmarkiem, a być może także jakimś świętem pogańskim. Otton powstrzymał zatem ekipę i kazał wkroczyć do miasta, gdy głowy ochłoną po zabawie i pijaństwie. Gdy już znaleźli się chętni do wysłuchania nauk i była po temu dobra atmosfera, wówczas następował tydzień nauk o podstawowych prawdach wiary i praktykach chrześcijańskich. Chciano ludziom o przecież zupełnie innej tradycji kulturowej i religijnej przystępnie opowiedzieć o Jezusie, o Jego śmierci i zmartwychwstaniu, o tym, dlaczego to wszystko się dokonało i co z tego wynika dla każdego człowieka. Trzeba było opowiedzieć to nie tylko w miejscowym dialekcie, ale jakoś przełożyć na miejscową kulturę. Skarbem musiał tu się okazać wieloletni pobyt Ottona w podobnej przecież kulturowo i językowo Polsce, niezastąpiony musiał być kapłan Wojciech... Sam obrzęd chrztu poprzedzał kilkudniowy post. Uroczystość chrztu miała atmosferę podniosłego święta. Otton kazał zbudować trzy chrzcielnice i otoczyć je zasłonami, wewnątrz kazał wkopać w ziemię misy chrzcielne. W jednej z chrzcielnic chrzczył on sam mężczyzn i chłopców, w pozostałych jego współpracownicy chrzcili osobno kobiety, osobno mężczyzn. Herbord mocno podkreśla, w jaki sposób dbano o skromność obrzędu: Kiedy więc przybyli już przed zasłonę, pojedynczo już tylko ze swymi rodzicami chrzestnymi wchodzili dalej. I zaraz szatę, którą przystępujący do chrztu był odziany oraz świecę woskową, kiedy ów wstępował do wody, odbierali rodzice chrzestni; trzymając ją przed swoim obliczem czekali, aż będą ją mogli oddać wychodzącemu z wody. Kapłan zaś, który stał przy kadzi, skoro usłyszał raczej niż zobaczył, że ktoś znajduje się w wodzie, uchylwszy nieco zasłonę przez potrójne zanurzenie głowy dokonywał aktu owego sakramentu; po namaszczeniu zaś krzyżem świętym na głowie i po

nałożeniu białej szaty odsuwał zasłonę i kazał ochrzczoneму wyjść z wody, a rodzice chrzestni okrywali go szatą, którą trzymali, i wyprowadzali.

Episkopat Polski: [Chrzest](#) , [Wszystko o chrzcie](#) , [Katecheza chrzcielna](#)

[Chrzest w Kościele rzymskokatolickim](#) [Chrzest w Kościele prawosławnym](#)

[Chrzest w Kościele ewangelicko-augsburskim](#) [Chrzest w Kościele ewangelicko-reformowanym](#)

Dokumenty potrzebne do Chrztu Świętego

- *akt urodzenia dziecka wydany przez Urząd Stanu Cywilnego*
- *wyciąg z aktu ślubu kościelnego rodziców*
- *dane o rodzicach chrzestnych (imiona, nazwiska i adresy zamieszkania), rok urodzenia*
- *zaświadczenie z parafii zamieszkania rodziców chrzestnych o możliwości pełnienia funkcji ojca lub matki chrzestnej.*

OŚWIADCZENIE RODZICÓW I CHRZESTNYCH W SPRAWIE KATOLICKIEGO WYCHOWANIA DZIECKA, GDY RODZICE NIE SĄ ZWIĄZANI MAŁŻEŃSTWEM KANONICZNYM

My, niżej podpisani: nie związani kanonicznym małżeństwem, zobowiązujemy się wobec Boga i Kościoła, że nasze dziecko, które ma przyjąć sakrament chrztu świętego, będzie wychowane w wierze katolickiej, co przede wszystkim oznacza: przekazanie podstawowych prawd wiary i zasad moralności głoszonych przez Kościół rzymskokatolicki, nauczenie dziecka modlitwy, włączenie go w życie wspólnoty katolickiej (Msza św. niedzielna), posyłanie na naukę religii, doprowadzenie do pełnego udziału w Eucharystii i do przyjęcia sakramentu bierzmowania, wprowadzenie w dojrzałe i odpowiedzialne życie chrześcijanina.

CHRZESTNI: zobowiązujemy się wobec Boga i Kościoła, że uczynimy wszystko, aby dziecko, które ma przyjąć sakrament chrztu świętego, zostało wychowane w wierze katolickiej.

<http://www.diecezja.com.pl/pdf/Instrukcja%20w%20sprawie%20chrztu%20dzieci.pdf>

http://episkopat.pl/dokumenty/pozostale/5075.1.Zasady_postepowania_w_sprawie_formalnego_aktu_wystapienia_z_Kosciola.html